

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci maloletých V., narodeného X., bývajúceho vo V., a E., narodeného X., bývajúceho vo V., zastúpených kolíznym opatrovníkom Ú., detí matky E., bývajúcej vo V., a otca G., bývajúceho vo V., zastúpeného JUDr. M., advokátkou so sídlom v K., **o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom**, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn. 7 P 97/2008, na dovolanie otca proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. júla 2009 sp. zn. 8 CoP 109/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Účastníkom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice – okolie rozsudkom zo 4. februára 2009 č.k. 7 P 97/2008-130: I. zveril maloletých V. a E. do osobnej starostlivosti matky, II. otca zaviazal prispievať na výživu maloletého V. sumou 50 € mesačne a na výživu maloletého E. sumou 50 € mesačne s tým, že platby sú splatné do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, III. upravil styk otca s maloletými, IV. rozhodol, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Uvedený rozsudok napadol otec odvolaním. Krajský súd v Košiciach uznesením z 30. júla 2009 sp. zn. 8 CoP 109/2009 odvolanie odmietol. V odôvodnení uviedol, že úprava výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva rodičov maloletých daná napadnutým rozsudkom sa dosiaľ neuplatnila (tento rozsudok vzhľadom na podanie odvolania nie je právoplatný) a už sa ani neuplatní, lebo medzičasom (11. mája 2009)

nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Košice – okolie z 29. apríla 2009 sp. zn. 8 C 74/2008, ktorým bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletých (ním bol totiž zároveň upravený výkon práv a povinností rodičov, vyživovacia povinnosť jedného z nich a tiež úprava styku otca s maloletými). Skutočnosť, že právoplatnosťou tohto rozsudku (o rozvode) fakticky zanikol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa (vo veci starostlivosti súdu o maloletých), považoval odvolací súd za dôvod pre odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol otec dovolaním, prípustnosť ktorého vyvodzoval z toho, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Uviedol, že v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa žiadal, aby matka bola zaviazaná prispievať na výživu maloletých za obdobie od 15. apríla 2008 – od tohto dňa mal totiž maloletých v osobnej starostlivosti a matka na ich výživu prispievala len v nepatrnom rozsahu. Rozsudok Okresného súdu Košice – okolie z 29. apríla 2009 sp. zn. 8 C 74/2008, ktorým bolo manželstvo rozvedené a ktorým bol upravený výkon práv a povinností rodičov, upravuje síce aj vyživovaciu povinnosť rodičov, avšak len od jeho právoplatnosti (od 11. mája 2009); vyživovacia povinnosť matky voči maloletým na čas od 15. apríla 2008 do 11. mája 2009 nebola ale súdne upravená, a preto ani nemohla fakticky zaniknúť právoplatnosťou tohto rozsudku. Pokiaľ odvolací súd napriek tomu odvolanie v celom rozsahu odmietol, hoci podmienky pre postup podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p. neboli dané, odňal otcovi možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Vzhľadom na túto procesnú vadu dovolateľ žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Kolízny opatrovník navrhol dovolanie zamietnuť.

Matka sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Otec napadol dovolaním uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho odvolanie; takéto rozhodnutie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení, proti ktorým je dovolanie prípustné. Dovolanie otca preto v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je. Prípustnosť jeho opravného prostriedku by prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z väd uvedených v § 237 O.s.p. Na tieto vady je odvolací súd povinný prihliadnúť bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne

obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z týchto väd, možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je dovolanie neprípustné (vylúčené). Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je ale významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej procesnej vade, ale iba zistenie, že procesný postup súdu vykazuje znaky vady uvedenej v § 237 O.s.p.

Dovolateľ nenamietal, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo; prípustnosť dovolania otca preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Aj vzhľadom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je procesne nesprávny (vadný) postup súdu v občianskom súdnom konaní odnímajúci účastníkovi možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Postup súdu, ktorý je v súlade s procesnými predpismi, nemôže založiť vadu konania uvedenej povahy.

Za dôvod odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať sa považuje tiež procesný postup odvolacieho súdu, v rámci ktorého bolo odvolanie podľa § 218 ods. 1 O.s.p. odmietnuté, i keď procesné predpoklady pre to neboli dané (vid' napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 184/2008).

V danom prípade dovolateľ namieta, že k vade tejto povahy došlo odmietnutím jeho odvolania v konaní vo veci starostlivosti súdu o maloletých.

V zmysle § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) platí, že rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode (§ 25 ods. 1 zákona o rodine). Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode (§ 25 ods. 2 zákona o rodine).

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 zákona o rodine). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará; ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (§ 62 ods. 4 zákona o rodine).

Rozhodovacia prax súdov pripúšťa, že vydané rozhodnutie súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (§ 36 zákona o rodine) sa za istých okolností stane neúčinným. K neúčinnosti tohto rozhodnutia dochádza na základe právne významných skutočností, ako sú napríklad rozvod manželstva alebo obnovenie spolužitia rodičmi maloletého (viď R 31/1968 a R 8/1982). Rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa je skutočnosť, s ktorou zákon spája obligatórnu úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode (§ 24 ods. zákona o rodine), a to bez ohľadu na to, či prípadne už práva a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu (ne)boli upravené skorším rozhodnutím súdu alebo ich dohodou. Eventuálna skoršia úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (podľa § 36 ods. 1 zákona o rodine) stráca účinnosť právoplatnosťou rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov. Rozhodnutie sa v tomto prípade stáva neúčinným od momentu, kedy nastala právna skutočnosť spôsobujúca neúčinnosť tohto rozhodnutia.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa vyhovel návrhu matky podanému pred rozvodom manželstva a rozsudkom zveril maloletých do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať na ich výživu a upravil styk otca s maloletými. Skôr, než by tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, stal sa právoplatným rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletých. Právoplatnosťou rozsudku, ktorým bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletých (a ktorým súd zároveň zveril maloletých do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať na ich výživu a upravil jeho styk s nimi)

nastala procesná situácia, v ktorej vydané rozhodnutie vo veci starostlivosti súdu o maloletých bolo bezpredmetné a rozhodnutie odvolacieho súdu by nemalo praktický význam na pomery účastníkov. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu zhodného s názorom odvolacieho súdu dopadá na túto procesnú situáciu § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p., v zmysle ktorého odvolací súd odmietne odvolanie, ak rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak. Odvolací súd, ktorý v tejto procesnej situácii odvolanie podľa uvedeného ustanovenia odmietol, konal v súlade so zákonom a jeho procesný postup nemal za následok odňatie možnosti otca konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ otec v dovolaní poukazuje na to, že v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku sa bránil určeniu výživného (lebo súd prvého stupňa podľa jeho názoru nezohľadnil, že maloletí sa po istý čas pred rozvodom nachádzali v jeho osobnej starostlivosti a matka vtedy na ich výživu prispievala len v nepatrnej miere) a pokiaľ namieta, že odvolacím súdom konštatovaný zánik prvostupňového rozhodnutia sa netýkal časti rozhodnutia o výživnom za obdobie, v ktorom sa maloletí nachádzali v jeho osobnej starostlivosti, dovolací súd uvádza, že odvolacím súdom konštatovaný procesný dôsledok nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva dopadal v danom prípade na celé rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Treba dodať, že odvolací súd nemohol skúmať opodstatnenosť námietky otca o jeho vyššej miere prispievania na výživu maloletých – odvolanie musel z procesných dôvodov odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p. bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodmi odvolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na uvedené odmietol dovolanie otca podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní nebol dovolateľ procesne úspešný. Dovolací súd ostatným účastníkom konania nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na ich náhradu (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. januára 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková